

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ
CEZA HUKUKU ÖZEL HÜKÜMLER DERSİ
FİNAL SINAVI
(12.06.2023, Saat 8.30)

SORU VE CEVAPLARI

BİLGİLER

- 1) Sınav süresi üç saattir.
- 2) Kanun, kitap ve sair kaynak kullanmak serbesttir.

BAŞARILAR DİLERİZ

I. OLAY: Kolluk tarafından, terör örgütü mensuplarının barındığı yönünde ihbar alınan bir eve operasyon düzenlenir. Bu operasyon çerçevesinde, kolluk görevlilerinin evin kapısını açma girişiminde buldukları sırada, evde bulunan bir kişi (X) silahla ateş açar. Bunun üzerine, X ile kolluk görevlileri arasında silahlı çatışma çıkar. Bu çatışmada, X yaralanarak “etkisiz” hale getirilir. Bu arada kolluk görevlileri ambulans çağırmadan evde arama faaliyetlerini icra ederler. X, olay yerinde kan kaybı sonucu ölür.

Soru 1. Bu olayda işlenen suçları, fail ve mağdurlarını, varsa nitelikli hallerini ve hukuka uygunluk sebeplerini göstererek tespit ediniz.

Cevap 1. Bu olayda X’in terör örgütü “mensubu” (kurucusu, yöneticisi veya üyesi) olduğu henüz sabit değildir.

Somut bir şüphe sebebine dayalı olarak ve usulüne uygun bir şekilde alınmış hakim kararı veya Cumhuriyet savcısının yazılı emrine istinaden kolluk görevlileri tarafından konutta arama yapılabilir. (CMK, m. 119, f. 1). Bu itibarla, kolluk görevlilerinin arama yapmak için konuta girmesi **konut dokunulmazlığının ihlali** (TCK, m. 116) suçunu oluşturmaz. Bu durumda kolluk görevlileri bakımından **görevin yerine getirilmesi hukuka uygunluk sebebi** mevcuttur.

Kolluk görevlilerinin evin kapısını açma girişimleri üzerine evde bulunan X silahla ateş etmiştir. Bunun üzerine kolluk görevlileri ile X arasında silahlı çatışma çıkmıştır. Bu göstermektedir ki, X’in silaha ateş etmesi üzerine kolluk görevlileri de silahla ateş etmişler ve hatta X buna karşılık silahla ateş etmeye devam etmiştir. Ancak olayda X’in silahla ateş ederken kolluk görevlilerini hedef aldığına dair bilgi bulunmamaktadır. Şayet X, silahını kapı hizasına yönelterek ateş etmiş ise, bu atışından çıkan mermi çekirdeklerinin kapı arkasında bulunan kişilere isabet edebileceğini öngörmüş olduğunu kabul etmek gerekir. Bu durumda X tarafından kolluk görevlilerine karşı **kasten öldürme** suçu işlenmiştir. Bu suç, duruma göre **doğrudan** veya **olası kastla** işlenmiştir.

Bu suç, kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle işlenmiştir. Nitelikli unsur (TCK, m. 82, f. 1, bent g).

Ancak bu suç teşebbüs aşamasında kalmıştır. X'in olası kastla hareket ettiğinin kabulü halinde de teşebbüse ilişkin hükümlerin uygulanabilmesi mümkündür.

X'in içeriden silahla ateş etmesi üzerine kolluk görevlilerinin silah kullanması, **meşru savunma** (TCK, m. 24, f. 1) hükümleri çerçevesinde değerlendirilmelidir. Bu itibarla kolluk görevlilerinin X isabet alacak şekilde silahla ateş etmesi, **kasten yaralama** (TCK, m. 86, 87) ve **kasten öldürme** (TCK, m. 81) suçlarını oluşturmaz.

Kolluk görevlileri X'i yaralayarak etkisiz hale getirdikleri için artık bu kişiden kaynaklı bir saldırı ihtimali, tehlikesi ortadan kalkmıştır. Bu nedenle kolluk görevlilerinin ambulans çağırarak X'in hastaneye kaldırılmasını sağlamaları gerekirdi.

Teminat yükümlülüğünün kaynağını oluşturabilmesi için ön gelen fiilin **hukuka aykırı** olması gerekir. Yaralanmak suretiyle saldırıya devam etme imkânı artık ortadan kalkmış olan saldırganın karşı, meşru savunmada bulunan kolluk görevlileri teminat yükümlülüğü altına girmemektedir. Bu itibarla, meşru savunmada bulunan kolluk görevlileri, yaralanan saldırganın tedavi edilmesini sağlamasa ve neticede saldırgan ölse, **ihmalî davranışla işlenmiş kasten öldürme** suçundan (TCK, m. 83) dolayı sorumlu tutulmaz. Ancak bu durumda, meşru savunmada bulunan kişi **yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi** suçundan dolayı TCK, m. 98 hükümlerine göre ceza hukuku bakımından sorumlu tutulur.¹

II. OLAY: Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 14.2.2017 tarihli ve E. 2014/4-757, K. 2017/113 sayılı Kararına konu olan olayda; Davacı Şekerbank AŞ ile davalı B Şirketi arasındaki kıymet takdirine itiraz davasının görüldüğü Manavgat İcra Hukuk Mahkemesince keşfe karar verilir. Bu karara istinaden teknik bilirkişilerle birlikte keşfe çıkılır. Ancak keşif için dava konusu taşınmaz yerine sehven A'nın oturduğu eve gidilir. A'nın evde bulunan eşi E'ye, kıymet takdirine itiraz davası için gelindiği ve dairede inceleme yapılmak istendiği söylenir. Ancak E, keşif heyetinin içeri girmesine izin vermez; keşfi yapan hâkime "bu kadın, kadına bak zorla evime girmek istiyor" der. Durumdan haberdar edilerek olay mahalline bilahare gelen A, bu duruma tepki olarak heyette bulunanlara hitaben hakaret içeren sözler sarf eder.

- Soru 2.** E'nin kendilerini tanıtmalarına rağmen keşif heyetinin eve girmesine izin vermemesi, ceza hukuku sorumluluğunu gerektirir mi? Açıklayınız.
- Soru 3.** E'nin rıza göstermemesine rağmen, keşif heyetinin eve girmesi suç oluşturur mu, heyet üyelerinin ceza sorumluluğunu gerektirir mi? Açıklayınız.
- Soru 4.** A'nın bu duruma tepki olarak keşif heyetine hakaret etmesi bağlamında haksız tahrik hükümleri uygulanabilir mi? Uygulanabilirse bu hükümleri açıklayınız.
- Soru 5.** A'nın keşif heyetine hakaret etmesi dolayısıyla içtima hükümlerinin uygulanabilirliğini tartışınız.

Cevap 2 ilâ 5. Bir icra takibi sürecinde değer tespiti İcra Dairesi tarafından yapılmaktadır. İcra Dairesinin tespit ettiği değere karşı ilgililer, "şikayet" hakkını kullanarak, İcra Hukuk Mahkemesinde dava açmak suretiyle itiraz edebilmektedir (İcra ve İflas Kanunu [İİK], m. 128/A). Bu dava sürecinde bilirkişi incelemesi ve keşif yaptırılabilir. Bu keşif, mahkemece yapılır. Keşif, tarafların yokluğunda da yapılabilir.

¹ ÖZGENÇ, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18. bası, sh. 405 vd.

Keşfin icra edileceği yer konut veya işyeri olabilir. Bu durumda davanın tarafı olsun veya olmasın, keşfin icra edileceği yerin sahibinin veya kiracısının (kural olarak) **keşfe katlanma yükümlülüğü** (“keşfe katlanma zorunluluğu”) mevcuttur (Hukuk Muhakemeleri Kanunu [HMK], m. 291). Buna göre, örneğin keşfin icra edileceği gayrimenkulü konut veya işyeri olarak kullanan kişinin, sahip veya kiracı ayrımı olmaksızın, keşfin icrasına engel çıkarmaması gerekir. Bu durumda konut veya işyerine girmek için ayrıca hakim kararı almaya gerek bulunmamaktadır. Zira keşfe karar veren hakimdir ve keşfi icra eden heyetin başında hakim bulunmaktadır.

Bu itibarla E'nin kendilerini tanıtılmalarına rağmen keşif heyetinin eve girmesine salt izin vermemesi, ceza hukuku sorumluluğunu gerektirmez. E'nin örneğin evin kapısını açmaması durumunda, kolluk marifetiyle **zor kullanılmak suretiyle eve girişin sağlanması mümkündür**. Bu durumda E hakkında disiplin yaptırımlarına karar verilebilir.

Şayet E, cebir veya tehdit kullanarak keşif heyetinin eve girmesini engellemeye çalışmış olsaydı, bu durumda fiili kamu görevlisine karşı **görevi yaptırmamak için direnme** (TCK, m. 265) suçunu oluştururdu.

Ancak, kararda belirtildiği üzere söz konusu olayda, “keşif için dava konusu taşınmaz yerine sehven A'nın oturduğu eve” gidilmiştir. Keşif heyetinin keşif yapılacak yerle ilgili olarak hataya düşmesi halinde, dava ile ilgisi olmayan bir konuta girilmesi hukuka aykırılık oluşturur. Bu durumda bir **hukuka uygunluk sebebinin maddi şartlarında hata** söz konusudur. Bu hataya rağmen fiil suç oluşurmaz. Zira, **konut dokunulmazlığının ihlali suçu** ancak kasten işlenebilir. Oysa keşif heyeti “sehven”, yani dikkatsizlik ve özensizlik yüzünden dava ile ilgisi olmayan evde keşif yapmaya çalışmışlardır.

Bu durumda, şayet E, cebir veya tehdit kullanarak keşif heyetinin eve girmesini engellemeye çalışmış olsaydı, fiili kamu görevlisine karşı **görevi yaptırmamak için direnme** (TCK, m. 265) suçunu oluşturmazdı. Çünkü, görevi yaptırmamak için direnme suçu, ancak kamu görevlisinin görevinin gereklerine uygun olarak icra ettiği görev bağlamında işlenebilir. Görevin gereklerine aykırılık durumunda bunu engellemeye çalışan kişinin fiili, bu suçu oluşturmaz.

Söz konusu olayda E'nin eşi A'nın, keşif heyetine hitaben hakaret içeren sözler sarfetmesi heyet üyelerine karşı **hakaret** (TCK, m. 125) suçunu oluşturur. Ancak bu suçun **kamu görevlisine karşı görevinden dolayı işlenmesi** (TCK, m. 125, f. 3, bent a) nitelikli unsuru somut olayda uygulanamaz. Zira, keşif heyeti görevinin gereklerine aykırı olarak dava ile ilgisi olmayan bir evde keşif yapmaya çalışmışlardır. Aksine, bu durum A hakkında hakaret suçuna ilişkin **özel haksız tahrik** (TCK, m. 129) hükümlerinin uygulanmasını gerektirir.

A bir fiil ile birden fazla kişiye hitaben hakaret etmiştir. Bu nedenle hakkında **aynı neviden fikri içtima** hükümleri (TCK, m. 43, f. 2) uygulanarak, hakaret suçundan dolayı bir ceza verilmesi ve bu cezanın artırılması gerekir.

III. OLAY: Yargıtay 15. Ceza Dairesi'nin 21.01.2020 tarihli ve E. 2017/12285, K. 2020/675 sayılı kararına konu olan olayda; A, sevk ve idaresindeki araçla 14.03.2011 tarihinde trafik kazasına sebebiyet verir. Bu kazada, aracına çarptığı C yaralanır ve her iki araçta hasar oluşur. Bu olayla ilgili olarak tutulan trafik kazası tespit tutanağında A, “asli kusurlu” olarak gösterilir. A, daha sonra sigorta acente sahibi B ile anlaşarak, bu trafik kazasında hasar gören aracına ait plakayı aynı marka, model ve renkte başka bir araca takar ve bu şekilde fotoğraflarını çeker. B, hasar gören araçla ilgili olarak bu fotoğrafları kullanarak 16.03.2011 tarihli ve bir yıl süreli kasko sigorta poliçesi düzenler.

A ve B, bilahare, söz konusu aracın 20.03.2011 tarihinde gerçekleşen bir kazada hasar gördüğünü belirterek, ilgili sigorta şirketinden hasar bedelini talep eder. Bu taleple birlikte, sigorta şirketine, üzerlerindeki tarih kısımları 20.03.2011 olarak değiştirilmiş kaza tespit tutanağı ile devlet hastanesinde yapılan alkol muayenesine ilişkin raporu verirler.

- Soru 6.**
- a) Bu olayda işlenen suçları, fail ve mağdurlarını göstererek ve varsa nitelikli hallerini tespit ediniz.
  - b) Bu suçlardan teşebbüs aşamasında kalan varsa tespit ediniz.
  - c) Bu suçların işlenişine iştirak eden kişilerin her birinin sorumluluk statülerini belirleyiniz.
  - ç) Bu suçlarla ilgili olarak uygulanabilecek olan içtima kurallarını tespit ediniz.

Cevap 6. Birinci suç: A → C, Taksirle yaralama (TCK, m. 89)

Olayda A araç kullanırken gerekli dikkat ve özeni göstermemesi sebebiyle kazaya sebep olmuş ve bu kaza sonucunda C yaralanmış ve arabası zarar görmüştür. A'nın bu fiili taksirle yaralama suçuna vücut vermektedir. Araçta meydana gelen zarar bakımından ise cezai sorumluluğu bulunmamaktadır. Çünkü mala zarar verme suçunun taksirle işlenen hali suç olarak düzenlenmemiş olup bu suç ancak kasten işlenebilir.

İkinci suç: A+B → Kamu, özel belgede sahtecilik (TCK m. 207)

A ve B'nin, hasar gören araçla ilgili olarak A'nın çektiği fotoğrafları kullanarak 16.03.2011 tarihli ve bir yıl süreli kasko sigorta poliçesi düzenleyip kullanmaları özel belgede sahtecilik suçunu oluşturur. **Sigorta poliçesi özel belgedir.** Bu suçun icrasına, daha önce gerçekleşen bir trafik kazasında hasar görmüş araçla ilgili olarak hileli bir şekilde kasko sigorta poliçesinin **düzenlenmesiyle** başlanmış ve bilahare hasar bedelinin tahsili amacıyla sigorta şirketine bulunulan başvuruda **kullanılmasıyla** tamamlanmıştır. Trafik kazasında hasar gören araca ait plakanın aynı marka, model ve renkte başka bir araca takılarak fotoğraflarının çekilmesi, belgede sahtecilik suçu bakımından bir **hazırlık hareketidir.**

A, B, bu suçun müşterek failleri olarak sorumlu tutulmalıdırlar. Zira her ikisi de fiilin işlenişinde müşterek hakimiyet tesis etmişlerdir (TCK, m. 37, f. 1).

Üçüncü suç: A+B → Kamu, resmi belgede sahtecilik (TCK m. 204, f. 1)

Trafik kazası tespit tutanağı resmi belgedir. A ve B'nin, bu tutanak üzerindeki tarihi değiştirmesi ile resmi belgede sahtecilik suçu oluşmuştur.

A, B, bu suçun müşterek failleri olarak sorumlu tutulmalıdırlar. Zira her ikisi de fiilin işlenişinde müşterek hakimiyet tesis etmişlerdir (TCK, m. 37, f. 1).

Dördüncü suç: A+B → Kamu, resmi belgede sahtecilik (TCK m. 204, f. 1)

A ve B'nin, devlet hastanesinde yapılan alkol muayenesine ilişkin raporun tarih kısmını 20.03.2011 olarak değiştirmeleri resmi belgede sahtecilik suçunu oluşturur. A ve B müşterek fail olarak sorumludurlar.

A ve B iki ayrı resmi belgede sahtecilik suçunu işlemiştir. Bu suçları aynı suç işleme kararının cümlesinden olarak işlemişlerdir. Bu nedenle resmi belgede sahtecilik suçu ile ilgili olarak **zincirleme suç**a ilişkin hükümleri (TCK, m. 43, f. 1) uygulamak gerekir.

Ancak, hukuk uygulamamızda, resmi belgede sahtecilik ile özel belgede sahtecilik suçları arasında da zincirleme suç hükümleri uygulanmaktadır. Bu uygulamaya göre A ve B hakkında

ayrıca özel belgede sahtecilik suçundan dolayı mahkumiyet hükmü kurulmamaktadır. Bu durum, sadece resmi belgede sahtecilik suçundan dolayı belirlenen cezada TCK, m. 43, f. 1'e göre yapılacak olan artırım oranının belirlenmesinde dikkate alınmaktadır.

Beşinci suç: A+B → Sigorta şirketi ilgilileri, **dolandırıcılık**.

Sigorta şirketi, bu **suçtan** dolayı **zarar görendir**. Hasar bedelinin tahsili amacıyla yapılan başvuru üzerine aldatılan veya aldatılmasına teşebbüs edilen kişiler (sigorta şirketi yetkilileri) bu suçun **mağdurudur**.

Bu suç, **sigorta bedelini almak maksadıyla işlenmiştir**: Nitelikli unsur (TCK, m. 158, f. 1, bent k).

Dolandırıcılık suçu, teşebbüs aşamasında kalmıştır (TCK, m. 35).

A, B, bu suçun müşterek faileri olarak sorumlu tutulmalıdırlar. Zira her ikisi de fiilin işlenişi üzerinde müşterek hakimiyet tesis etmişlerdir (TCK, m. 37, f. 1).

Düzenlenen sahte belgeler dolandırıcılık suçunun işlenmesi sırasında kullanılmıştır. TCK, m. 212 hükmü gereğince olayda hem belgede sahtecilik hem de dolandırıcılık suçlarından dolayı ayrı ayrı cezaya hükmetmek gerekir. **Gerçek içtima**.

IV. OLAY: Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nin 23.05.2022 tarihli ve E. 2021/8134, K. 2022/7576 sayılı kararına konu olan olayda; A, on bir yaşındaki kızı B ile birlikte M'nin işyerine gider. Burada A ile M arasında tartışma çıkar. Tartışma sonrasında A, B'ye M'nin kendisine cinsel istismarda bulunduğu yönünde şikayetçi olmasını söyler ve B de bu doğrultuda M'den şikayetçi olur. Bu şikâyet üzerine M bir gün süreyle gözaltında tutulur. B, daha sonra, M'nin kendisine cinsel istismarda bulunmadığını, A'nın yönlendirmesiyle şikâyette bulunduğunu beyan eder. Bunun üzerine, M hakkında kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar verilir.

Soru 7. a) Bu olayda işlenen suçları, fail ve mağdurlarını göstererek ve varsa nitelikli hallerini tespit ediniz.

b) Bu suçların işlenişine iştirak eden kişilerin her birinin sorumluluk statülerini belirleyiniz.

c) Bu suçlarla ilgili olarak uygulanabilecek olan içtima kurallarını tespit ediniz.

ç) Bu olayda etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanıp uygulanamayacağını açıklayınız. Bu şıkkın cevabında B'nin yaşının büyük olması ihtimaline yönelik olarak da açıklamalarda bulununuz.

Cevap 7. Birinci suç: A+B → M, **iftira** (TCK m. 267, f. 1, 4)

A ile M arasında tartışma çıktıktan sonra, A'nın B'ye M'nin kendisine cinsel istismarda bulunduğu yönünde şikayetçi olmasını söylemesi üzerine B'nin, işlemediğini bildiği halde, hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için M'ye cinsel istismar fiilini isnat etmesiyle bu suç oluşmuştur.

B, fiili işlediği sırada 12 yaşını tamamlamamış olan bir çocuktur. Birinci grup yaş küçüğünün ceza sorumluluğu bulunmamaktadır (TCK, m. 31, f. 1) Bununla birlikte B hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir.

Bir kişinin yaş küçüklüğü nedeniyle kusur yeteneğinin bulunmaması tek başına onu suça yönlendiren kişinin dolaylı fail olarak sorumlu tutulması için yeterli değildir. Suça yönlendiren

kişi küçüğün hareketleri üzerinde bir hakimiyet kurmakta ve onu araç olarak kullanmakta ise **dolaylı fail** olarak kabul edilir. Ancak küçük üzerinde herhangi bir baskı unsuru olmaksızın salt suçu yönlendirme halinde **azmettiren** (TCK, m. 38) olarak sorumlu tutulmalıdır.

Azmettirenle azmettirilen arasında üstsoy ve altsoy ilişkisi bulunması ve ayrıca, **azmettirilenin çocuk olması** sebebiyle A'ya verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılır (TCK, m. 38, f. 2).

B **etkin pişmanlık** göstermiştir. Ancak, 13 yaşından küçük olması sebebiyle ceza sorumluluğu bulunmadığı için, hakkında TCK, m. 269'daki iftira suçuna özgü etkin pişmanlık hükümleri uygulanamaz.

B'nin etkin pişmanlık göstermesinden azmettiren A yararlanamaz Zira, etkin pişmanlık iftira suçu bakımından **cezada indirim yapılmasını gerektiren bir şahsi sebeptir** (TCK, m. 40). A'nın kendisinin (de) etkin pişmanlık göstermesi halinde, hakkında TCK, m. 269'daki iftira suçuna özgü etkin pişmanlık hükümleri uygulanır.

B'nin yaşı büyük ve kusur yeteneği olsaydı, hakkında TCK, m. 269'da düzenlenen cezada indirim yapılmasını gerektiren bir şahsi sebep mahiyetindeki etkin pişmanlık hükümleri uygulanarak cezasında indirim yapılırdı. Olayda mağdur gözaltına alındığına göre, hakkında soruşturma başlatılmıştır. Başka bir ifadeyle, B soruşturma evresinde etkin pişmanlık göstermiştir. Bu durumda B, hakkında iftira suçundan dolayı verilecek cezada TCK, m. 269, f. 2 hükümlerine göre indirim yapılması gerekir.

İkinci suç: A+B → M, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma (TCK, m. 109, f. 1) suçu.

A'nın azmettirmesiyle B, ilgili kamu görevlilerini yanıltarak M'nin hürriyetinden yoksun kılınmasına sebep olduğu için, bu suçu **dolaylı fail** olarak işlemiştir (TCK, m. 267, f. 4).

Bu durumda A ve B, hem iftira hem kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunu işlemiştir. A hakkında her iki suçtan dolayı **gerçek içtima** hükümlerine göre ayrı ayrı mahkumiyet hükmü kurulması gerekir.

B'nin etkin pişmanlık gösterdiği an itibarıyla, M serbest bırakılmış olduğu için, olayda ayrıca kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçuna ilişkin etkin pişmanlık hükümlerinin (TCK, m. 110) tartışılmasına gerek bulunmamaktadır.

V. OLAY: Yargıtay 11. Ceza Dairesi'nin 13.11.2018 tarihli ve E. 2017/13383, K. 2018/9025 sayılı kararına konu olan olayda; henüz **14** yaşını doldurmamış olan B, gebeliği dolayısıyla bir özel sağlık kuruluşuna başvurur. B'nin muayenesini yapan hekim A, hastanın yaşının küçük olduğunun anlaşılmasında için, sağlık kuruluşunun hasta kabul sorumlusu olarak çalışan D'ye sağlık kuruluşu bilgisayar kayıtlarında B'nin yaşını büyük göstermesini söyler. Bunun üzerine D, B'nin doğum tarihini bilgisayara farklı kaydeder ve buna göre B ile ilgili olarak "hasta tanıtım kartı" düzenler. Bu kayıtlara istinaden B ile ilgili olarak bu sağlık kuruluşunda müteaddit defa muayene yapılır ve her defasında "ayaktan muayene formu" düzenlenir.

Soru 8. B'nin kimlik bilgilerinin doğum tarihi değiştirilerek özel sağlık kuruluşu bilişim sistemine kaydedilmesi ve ayrıca, bu kayda paralel olarak B hakkında "hasta tanıtım kartı" ve ayrıca her muayene sırasında "ayaktan muayene formu" düzenlenmesi, hangi suçları oluşturur?

a) Bu suçları, fail ve mağdurlarını göstererek ve varsa nitelikli hallerini tespit ediniz.

b) Bu suçların işlenişine iştirak eden kişilerin her birinin sorumluluk statülerini belirleyiniz.

c) Bu suçlarla ilgili olarak uygulanabilecek olan ıçtım kurallarını tespit ediniz.

Not. Bu olayda, ilk derece mahkemesinin A hakkında kurduğu mahkûmiyet hükmünün, “hastanın 18 yaşından küçük olduğunu bilmediği, görünüm itibarıyla da küçük olduğunu anlamadığı” yönündeki savunmasına itibar edilerek kast yokluğu nedeniyle “beraatine karar verilmesi gerektiği” gerekçesiyle bozulmasına karar verilmiştir!

Cevap 8. Bir hastaya ait kimlik veya sağlık bilgilerinin özel veya kamuya ait bir hastanenin bilişim sistemine gerçeğe aykırı bir şekilde yüklenmesi, başı başına bir suç oluşturmaz ve ceza hukuku sorumluluğunu gerektirmez.

Bu bilgilere dayalı olarak ilgili hasta hakkında “hasta tanıtım kartı” ve “ayaktan muayene formu” düzenlenmiştir. Bunlardan “hasta tanıtım kartı”nın düzenlenmesine bağlı herhangi bir hukuki sonuç doğmayacağı için, bunun belge özelliği bulunmamaktadır. Ancak bu bilgilere dayalı olarak

Ancak hastane bilişim sistemine kayıtlı hastaya ait gerçeğe aykırı bilgilere dayalı olarak düzenlenen “ayaktan muayene formu”, ilgili sağlık kuruluşunun özel hastane olması dolayısıyla, **özel belge** mahiyetindedir. Zira bu formun düzenlenmesine bağlı olarak çeşitli hukuki sonuçlar doğmaktadır. Hastaya ait ve hastanene bilişim sisteminde kayıtlı olan gerçeğe aykırı kimlik bilgileri kullanılarak bu formun düzenlenmesi ile, çok hareketli bir suç olan **özel belgede sahtecilik** suçunun (TCK, m. 207) icra hareketlerinden biri gerçekleştirilmiş olur. Özel belgede sahtecilik suçunun tamamlanabilmesi için, sahte olarak düzenlenen belgenin **kullanılmış** olması gerekir.

Ancak, “ayaktan muayene formu”, hekim ve sağlık mesleği mensubu diğer bir kişi tarafından düzenlenebilir. Bu itibarla, söz konusu belge **resmi belge hükmünde belgedir** (TCK, m. 210, f. 2). Özel belgede sahtecilik suçundan farklı olarak, **resmi belge hükmündeki belgede sahtecilik** suçunun oluşabilmesi için, sahte olarak düzenlenen belgenin kullanılmış olması gerekmemektedir. Düzenlenmiş olmasıyla bu suç tamamlanmaktadır.

Sahte olarak düzenlenen “ayaktan muayene formu”, **kişiye haksız bir menfaat sağlayacak ya da kamunun veya kişilerin zararına bir sonuç doğuracak nitelikte bir belgedir**. Zira, bu form, örneğin hastanın yararlandığı sosyal güvenlik sisteminden tedavi masraflarının tahsili amacıyla kullanılabilir. Bu itibarla söz konusu belgenin sahte olarak düzenlenmesi, **resmi belgede sahtecilik** suçuna ilişkin hükümlere göre cezalandırılmayı gerektirmektedir (TCK, m. 2010, f. 2, ikinci cümle). Söz konusu belgenin ayrıca kullanılması halinde, resmi belgede sahtecilik suçunun ikinci **seçimlik hareketi** işlenmiş olur.

Bu formun örneğin hastanın yararlandığı sosyal güvenlik sisteminden tedavi masraflarının tahsili amacıyla kullanılması halinde, söz konusu fiilin ayrıca dolandırıcılık suçunu oluşturacağını gözden uzak tutmamak gerekir.

Özgü suç mahiyetinde olan resmi belge hükmündeki belgede sahtecilik suçunun faili ancak hekim veya sağlık mesleği mensubu diğer kişi olabilir. Ancak, bu suçun işlenmesine sağlık mesleği mensubu olmayan kişiler de iştirak edebilir.

Bu olayda **ikinci suç olarak A+D→Kamu, sağlık mesleği mensuplarının suçu bildirmemesi** (TCK m. 280) suçu.

Hekim A, muayeneye geldiği sırada B'nin henüz 14 yaşını doldurmadığını, hamile olduğunu ve dolayısıyla, cinsel istismara maruz kaldığını öğrenmesine rağmen, bildirim yükümlülüğünü yerine getirmemiştir.

Bu suçun faili **hekim** veya **sağlık mesleği mensubu** diğer bir **kişi** olabilir. Dolayısıyla A, bu suçun failidir. D, hastanede çalışmakla birlikte, sağlık mesleği mensubu bir kişi değildir. Bu nedenle D, söz konusu suçun işlenişine iştirakten dolayı, ancak **yardım eden** (TCK, m. 39) sıfatıyla sorumlu tutulabilir.

Hasta kaydı yapan D'nin, herkesin fail olabildiği 278'inci maddede düzenlenmiş olan suçun bildirmeme suçundan dolayı sorumluluğu tartışılmalıdır. 278'inci maddede yer alan suçun oluşması için, a) işlenmekte olan bir suçun veya b) işlenmiş olmakla birlikte sebebiyet verdiği neticelerin sınırlandırılması halen mümkün bulunan bir suçun varlığı gereklidir. Olayda cinsel istismar suçu işlenmiş ve mağdur gebe kalmıştır. İşlenmekte olan suç ve etkisi sınırlandırılabilir bir durum bulunmadığından, olayda D bakımından, genel mahiyette bir suç olan, herkesin işleyebileceği, suçun bildirmeme suçu oluşmamıştır.

B'nin her defasında tedavi amaçlı olarak bu sağlık kuruluşuna başvurusu üzerine, gerçeğe aykırı kimlik bilgileri kullanılarak "ayaktan muayene formu" düzenlenmiştir. Şayet bu formlar her defasında A ve D tarafından düzenlenmiş ise, **resmi belge hükmündeki belgede sahtecilik** suçunun **zincirleme suç** olarak işlendiğini kabul etmek ve bu suç bağlamında TCK, m. 43, f. 1 hükümlerini uygulamak gerekir.

Bu olayda **üçüncü suç olarak**, A+D→Toplum, **suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme** (TCK, m. 281)

Olayda A ve D, B'ye karşı gerçekleştirilen cinsel istismar suçunun ve ayrıca, kendi işledikleri suçun bildirmeme suçunun ortaya çıkmasını engellemek için B'nin yaşını olduğundan büyük göstermişlerdir.

A ve D, aynı fiille hem **resmi belge hükmündeki belgede sahtecilik** suçunu hem de **suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme** suçunu işlemişlerdir. A ve D, bu suçları, B'ye karşı gerçekleştirilen cinsel istismar suçunun ortaya çıkmasını engellemek için işlemişlerdir. Aynı fiille, birden fazla farklı suçun oluşumuna neden olunması sebebiyle olayda **farklı neviden fikri ictima** hükümleri (TCK, m. 44) uygulanarak, A ve D hakkında bu suçlardan somut olay bağlamında daha ağır cezayı gerektireninden dolayı cezaya hükmetmek gerekir.

Soru 9. Olayda "imam nikahı" olarak tabir edilen yöntemle B ile cinsel birliktelik yaşamaya sağlanan X'in, A'dan B'nin yaşının küçük olduğunun kayıtlara geçirilmemesi yönünde talepte bulunması halinde, ceza sorumluluğunu tartışınız.

Cevap 9. Bu durumda X, B'ye karşı gerçekleştirdiği cinsel istismar suçunun delillerinin ortaya çıkmasını istememektedir. Bu sebeple B'nin yaşının küçük olduğunu gizleme yönündeki talebi, **suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme** (TCK, m. 281) suçuna azmettirme mahiyeti taşır.

Ancak gizlenmesini istediği suç, kendi işlediği suç (cinsel istismar suçu) olduğu için, X, **şahsi cezasızlık** sebebinden yararlanır (TCK, m. 281, f. 1, ikinci cümle).

Azmettiren X bakımından söz konusu olan bu şahsi cezasızlık sebebinden A yararlanamaz (TCK, m. 40).

VI. KARAR: Yargıtay 4. Ceza Dairesi'nin 12.3.2015 tarihli ve E. 2015/3536, K. 2015/24516 sayılı Kararına konu teşkil eden olayda, Hüseyin, Mesut, Mehmet, Bayram ve Yusuf, Mesut'un sevk ve idaresindeki araçla, müşteriler Gülümser ve Özlem'in çalıştıkları işyerinden çıkış saatini beklerler ve iş çıkışında müşterilerin aracını ısrarla takip ederler.

Suç ortaklarından Hüseyin, araçta bulunan ve diğer suç ortağı Mehmet'e ait olan av tüfeğini müşterilere yönelterek tehdit eder.

Esas mahkemesi bu olayda Hüseyin'i tehdit suçunu silahla işlemek dolayısıyla TCK, m. 106, f. 2, bent a hükmüne istinaden mahkûm eder, diğer suç ortakları hakkında ise, delil yetersizliği sebebiyle beraat kararı verir.

Yargıtay 4. Ceza Dairesi, yaptığı temyiz incelemesi sonucunda, diğer sanıklarla ilgili olarak verilen beraat kararını onamakla birlikte, Hüseyin'in tehdit suçunu bir fiil ile birden fazla kişiye karşı işlemiş olması sebebiyle hakkında TCK, m. 43, f. 2 hükmünün uygulanması gerektiği gerekçesiyle, Hüseyin'le ilgili mahkûmiyet hükmünü bozar.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, 4. Ceza Dairesinin diğer sanıklarla ilgili olarak verilen beraat hükmünün de bozulması gerektiği ve tehdit suçunun birden fazla kişi tarafından birlikte işlendiği ve bütün suç ortakları hakkında TCK, m. 106, f. 2, bent c hükmünün de uygulanması gerektiği gerekçesiyle, 4. Ceza Dairesinin kararına itiraz eder.

Yargıtay 4. Ceza Dairesi, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın itirazını aşağıdaki gerekçe ile kabul eder ve Esas mahkemesinin kararını bozar:

“Tehdit suçunun nitelikli hali olan birden fazla kişi tarafından tehdidin kabulü için, söz konusu eylemin birden fazla kişi tarafından birlikte icra edilmesi gerekir. Bu irade birliği, suçtan önce anlaşma suretiyle olabileceği gibi, suç sırasında iradelerin uyuşmasıyla da gerçekleşebilir. Birden çok kişinin birlikteliği ile gerçekleştirilen tehdit, saldırının yoğunluğunu, ciddiyetini ve tehlikesini arttıracak, böylece bir yandan mağdur üzerindeki korkutuculuk etkisi fazlalaşacak, diğer yandan da mağdurun kendisini savunma olasılığı azalacaktır.”

“Sanık Hüseyin ve arkadaşları olan diğer sanıkların önceden anlaşıp verdikleri karar ile sanık Mehmet'e ait silahı alarak sanık Mesut'a ait araçla, müşteki Gülümser'in bulunduğu aracı hep birlikte ısrarla takip ederek silah gösterip tehdit etmelerinde, sanıkların tümünün önceden anlaşarak suç işlemek için fikir ve eylem birlikteliği içerisinde aynı araçta bulunan birden fazla müştekiyi tek bir fiille tehdit ettikleri, bu suretle tüm sanıkların” TCK, m. 106, f. 2, bent a ve c hükümleri ile m. 43, f. 1 ve 2 hükümleri uyarınca cezalandırılmaları gerekir.

Soru 10. Yargıtay'ın söz konusu kararını değerlendiriniz.

Cevap 10. Tehdit suçunun “birden fazla kişiyle işlenmesi” nitelikli halinin uygulanabilmesi için somut olayda tehdit fiilini birlikte gerçekleştiren kişilerin her birinin müşterek fail olmaları gereklidir. Buna göre olayda birden fazla kişi, birlikte suç işleme kararına dayanarak ve tehdit fiilinin icrası üzerinde hakimiyet kurarak hareket etmiş olmalıdır.

Somut olayda aracı Mesut sürmekte, Mehmet'e ait olan silah ise Hüseyin tarafından mağdurlara doğrultulmaktadır. Bayram ve Yusuf ise tehdit fiillerini gerçekleştirilmemiş olsalar da Mesut, Mehmet ve Hüseyin'le aynı arabada olmalarına rağmen onların suçu işlemelerine herhangi bir şekilde karşı çıkmamışlardır. Bu durum arabanın içinde bulunan her kişinin ortak suç işleme kararıyla hareket ettiği ve fiil üzerinde hakimiyet kurdukları sonucunu doğurmaktadır. Bu sebeple bu kişilerin her birinin müşterek fail olarak sorumlu tutulması gerekir.

Birden fazla kişinin aynı ortak kanaatle bu ısrarlı takibi yapması ve sonucunda silahı göstererek tehditte bulunması, yalnızca Hüseyin açısından değil, tüm suç ortakları açısından silahla tehdit ve birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi koşullarını sağlamaktadır.

Ayrıca söz konusu olayda tek bir suç, birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlendiği için, TCK m. 43, f. 2'de düzenlenen aynı neviden fikri içtima hükmü uygulanmalı ve failerin cezalarında artırım yapılmalıdır. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itirazı ve bu yönde 4. Ceza Dairesinin verdiği kararı yerindedir.